

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym dnia 11 sierpnia 2017 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. wniosła przeciwko Z. M. i H. M. o zapłatę kwoty 23160,56 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 4 sierpnia 2017 r. oraz o zwrot kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu, powód wskazał, iż prowadzi działalność w zakresie sprzedaży maszyn rolniczych, a pozwani dokonywali z nim szeregu transakcji handlowych z odroczonej terminami płatności. Na zabezpieczenie roszczeń pozwani wystawili powodowi weksel in blanco i zobowiązali się do zapłaty należności pieniężnej do 4 sierpnia 2017 roku. Pozwani nie wywiązali się z tego, dlatego strona powodowa wypełniła weksel na kwotę 23160,56 zł. Pozwani zostali o tym powiadomieni i wezwani do wykupienia weksla.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 4 września 2017 r. Sąd orzekł zgodnie z zadaniem pozwu.

W dniu 10 października 2017 r. pozwani wnieśli zarzuty od ww. nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości, wnosząc o jego uchylenie oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu zarzutów zarzucili brak dołączenia deklaracji wekslowej oraz że podpisy pod wekslem do nich nie należą, co oznacza że weksla nie wystawili.

Po sporządzeniu opinii w ramach postępowania karnego opinii przez biegłego z zakresu grafologii H. M. pismem z dnia 5 października 2018 r. wskazał, że ww. weksel został złożony na zabezpieczenie innego zobowiązania pieniężnego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

H. M. i Z. M. kupili od powoda kombajn zbożowy o wartości ponad 400.000 zł netto, ale nie dysponowali kwotą wystarczającą na ten cel. Aby mogli odebrać kombajn na zabezpieczenie roszczenia wystawili powodowi weksel in blanco, który podpisali w obecności członków zarządu powoda: M. Z. i J. K..

W związku z brakiem zapłaty pełnej ceny za kombajn powód – przez swojego pełnomocnika - wypełnił ten weksel na kwotę 23160,56 zł w dniu 28 lipca 2017 roku z datą płatności 4 sierpnia 2017 roku. W dniu 30 lipca 2017 roku powód sporządził wezwanie do wykupienia weksla które Z. M. odebrała w dniu 1 sierpnia 2017 roku.

Dowód:

- zeznania A. F. k. 61-62

- zeznania M. C. k. 62

- weksel k .12

- wezwanie do wykupienia z dowodem nadania i odbioru k. 11 – 11b

Pozwani złożyli zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa polegającym na podrobieniu ww. weksla. W trakcie postępowania przygotowawczego, prowadzonego przez KPP w P. pod sygnaturą L.dz. 6721/17 sporządzona została przez biegłego sądowego z zakresu klasycznych badań dokumentów M. M. opinia pismoznawcza i jej wnioski były takie, że podpis złożony na dane osoby (...) znajdujący się w pozycji „odrębny podpis wystawcy weksla” na wekslu wystawionym zgodnie z zapisami w P. w dniu 28.07.2017 r. na kwotę 23 160,56 został nakreślony przez H. M. i nie został nakreślony przez Z. M., a podpis złożony na dane osoby (...) znajdujący się w pozycji „odrębny podpis wystawcy weksla” na wekslu wystawionym zgodnie z zapisami w P. w dniu 28.07.2017 r. na kwotę 23 160,56 został nakreślony przez Z. M. i nie został nakreślony przez H. M..

W konsekwencji postanowieniem z dnia 27 czerwca 2018 roku Policja postanowiła umorzyć śledztwo w sprawie podrobienia w bliżej nieustalonym czasie najpóźniej do dnia 07 sierpnia 2017 roku oraz nieustalonym miejscu weksla

poprzez podrobienie podpisów wystawcy weksla tj. H. M. i Z. M. i przedłożenia podrobionego weksla w Sądzie Rejonowym w Szczecinie XI Wydziale Gospodarczym tj. o czyn z art 310 § 1 k.k. na podstawie art 17 § 1 pkt 1, k.p.k. wobec stwierdzenia, że czynu zabronionego nie popełniono. Tego samego dnia Prokurator zatwierdził postanowienie o umorzeniu śledztwa.

Dowód:

- postanowienie k. 115-116

- opinia pismoznawcza k. 125-140

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione w całości.

Powód dochodził roszczenia z weksla wystawionego przez pozwanego, jako weksel in blanco na zabezpieczenie roszczeń z umowy stron, a następnie wypełnionego przez powoda.

Weksel niniejszy jest wekslem własnym, do którego stosuje się przepisy ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe (Dz.U. z 11 maja 1936 roku, Nr 37, poz. 282) – Tytułu II, Do weksli własnych stosuje się przepisy o wekslu trasowanym w tym przepisy dotyczące jego zapłaty (art. 103 ustawy)

Zgodnie z treścią art. 48 ustawy posiadacz wekslu może żądać od zobowiązanego niezapłaconej sumy wekslowej, odsetek ustawowych od dnia płatności i innych kosztów wymienionych w przepisie. Zasada ta odnosi się także do wystawcy weksla własnego (orzeczenie SN z dnia 15 marca 1933, I C 1977/34, Z. O.. SN 1935, poz. 433).

W niniejszej sprawie sporne było wystawienie weksla i jego treść, kwestionowana przez pozwanych, który podnosili zarzut niewystawienia weksla.

Najważniejsze jest wymaganie ustawy, żeby weksel własny zawierał podpis wystawcy. Pod tym względem nie zachodzi istotna różnica z wekslem trasowanym i może być kilku wystawców weksla własnego. Podpis wystawcy jest elementem koniecznym dla ważności weksla. Dopiero po złożeniu podpisu powstaje zobowiązanie wekslowe. Dokument, na którym brak jest podpisu wystawcy, jest nieważny (orzeczenie SN z dnia 15 lutego 1933 r., III C Rw. 194/33, PS 1933, poz. 188). Podpis wystawcy musi zawierać co najmniej jego nazwisko. Wskazuje na to art. 2 ust. 4, który stanowi, iż weksel, w którym nie oznaczono miejsca wystawienia, uważa się za wystawiony w miejscu, podanym obok nazwiska wystawcy. Jest to pogląd powszechny w orzecznictwie (orzeczenie SN z dnia 22 maja 1930 r., Rw. III 2663/29, OSP 1930, z. 7, poz. 323; orzeczenie SN z dnia 5 listopada 1930 r., III 1 Rw. 613/30, Z. O.. SN 1930, poz. 232; orzeczenie SN z dnia 12 maja 1933 r., II C Rw. 603/33, Z. O.. SN 1934, nr 1, poz. 33; uchwała 7 sędziów SN z dnia 30 grudnia 1993 r., III CZP 146/93, OSN 1994, nr 5, poz. 94) oraz w piśmiennictwie (A. Brzozowski (w:) Kodeks cywilny..., red. K. Pietrzykowski, t. I, art. 78, teza 2; Z. Radwański (w:) System..., red. Z. Radwański, s. 125; S. Dmowski, S. Rudnicki, Komentarz..., s. 348). Nawet imię nie jest elementem koniecznym dla ważności podpisu (choć w rozpoznawanej sprawie wystawcy takie imię wpisali). Warunkiem ważności weksla nie jest, aby podpis wystawcy był autentyczny. Tak więc jeżeli na wekslu istnieje podpis wystawcy, choć podrobiony, to nie można go uważać za nieistniejący (orzeczenie SN z dnia 2 grudnia 1927 r., C 252/27, OSP 1928, poz. 79). Skutki sfałszowania podpisu wystawcy weksla unormowane są w art. 7, zgodnie z którym jeżeli na wekslu znajdują się podpisy osób, niezdolnych do zaciągania zobowiązań wekslowych, podpisy fałszywe, podpisy osób nieistniejących albo podpisy, które z jakiegokolwiek innej przyczyny nie zobowiązują osób, które weksel podpisały lub których nazwiskiem weksel został podpisany, nie uchybia to ważności innych podpisów.

Na podstawie dokumentu urzędowego jakim jest postanowienie o umorzeniu śledztwa – wydanego w oparciu o opinię pismoznawczą, Sąd uznał że pozwani wbrew temu co wskazywali w zarzutach weksel podpisali. Zarzut taki powinni wykazać pozwani, którzy ograniczyli się tylko do zainicjowania postępowania karnego. Niniejsze postępowanie na czas

jego trwania było zawieszona, ale postępowanie to zostało umorzone wobec jednoznacznego stwierdzenia że podpisy na wekslu należą do pozwanych.

Kwestionowali oni również nie przedłożenie deklaracji wekslowej. Sam ten zarzut jest na tyle niesprecyzowany, że już tylko na tej podstawie mógł być nieuwzględniony. Odnosi się on do weksla in blanco, którego to dotyczy, stanowi art. 10 ustawy wskazując, na weksel niezupełny w chwili wystawienia. Zawiera on jednak już zobowiązanie wekslowe, bowiem wystawca lub akceptant złożyli na nim swoje podpisy właśnie w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego. Z chwilą uzupełnienia weksla in blanco zgodnie z wolą wystawcy lub akceptanta i w sposób nadający mu cechy weksla własnego staje się on wekslem. Jednakże zobowiązanie z poprawnie uzupełnionego weksla istnieje od chwili złożenia na nim podpisu a nie dopiero od chwili uzupełnienia weksla (por. wyrok SN z dnia 4 czerwca 2003 r., I CKN 434/01, LEX nr 137623; postanowienie SA w Poznaniu z 14 listopada 2003 r., II AKz 835/03, Wokanda 2004, nr 5, s. 43). Pomimo to, dopóki weksel in blanco nie zostanie uzupełniony w sposób nadający mu cechy weksla, osoby podpisane na wekslu in blanco nie mogą być traktowane jako zobowiązane wekslowo (por. wyrok SN z dnia 20 listopada 1930 r., Rw. III 1445/30, PS 1931, poz. 486). Jeżeli weksel in blanco zostanie uzupełniony niezgodnie z art. 1 i 2 albo 101 i 102, wówczas taki weksel będzie nieważny i osoby na wekslu podpisane nie są tym samym dłużnikami wekslowymi. Taka sytuacja nie miała miejsca w niniejszej sprawie, ponieważ pozwani tego nie wykazali. Zdaniem Sądu weksel został wypełniony prawidłowo i jest wekslem ważnym.

Weksel in blanco wystawiany jest zazwyczaj jako zabezpieczenie — termin płatności weksla nie musi pokrywać się z terminem płatności zobowiązania. Zazwyczaj jest to termin późniejszy (tak też SN w orzeczeniu z dnia 3 listopada 1933 r., III C 21/33, Z. O.. SN 1934, poz. 351; z dnia 13 września 1937 r., II C 648/37, RPEiS 1938, z. 1, s. 157). W związku z tym termin płatności weksla nie jest znany w dniu podpisywania weksla. Dopóki taki weksel, bez wypełnionego terminu płatności, znajduje się w rękach wierzyciela, jest on traktowany jako weksel niezupełny (orzeczenia SN z z dnia 25 kwietnia 1934 r., II C 125/34, (...) 1934, poz. 1282; z dnia 6 października 1938 r., I C 286/37, RPEiS 1939, z. 2, s. 416). Powód uzupełniając weksel wpisał datę płatności, wzywając go jednocześnie do jego wykupu.

Co istotne wobec treści art. 10 ustawy mówiącym o zarzucie wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem ciężar dowodu w tym zakresie ciążył na pozwanych. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2010 r. (IV CSK 109/10), który tut. Sąd w całości podziela, w postępowaniu nakazowym, w początkowej fazie zainicjowanej wniesieniem zarzutów od nakazu zapłaty, dochodzi do przerwania ciężaru dowodu na stronę pozwaną, wobec czego to na pozwanych spoczywa ciężar wykazania, iż doszło do wypełnienia weksla z naruszeniem postanowień deklaracji wekslowej, czemu w ocenie Sądu pozwany nie sprostał zgodnie z art. 6 k.c..

Z reszta trudno tu mówić o zarzucie niezgodności z deklaracją wekslową, ponieważ pozwani zarzucali nie przedłożenie takiej deklaracji. Artykuł 10 nie wymaga jednak żadnej szczególnej formy takiego porozumienia wekslowego. Może być więc ono zarówno pisemne, jak i ustne, może zostać osiągnięte w sposób wyraźny lub dorozumiany (tak orzeczenia SN: z dnia 28 maja 1998 r., III CKN 531/97, OSN 1999, nr 1, poz. 13; z 23 października 2001 r., I CKN 19/01, LEX nr 52712; wyrok SA w Warszawie z dnia 19 listopada 1999 r., I ACa 775/99, OSA 2001, z. 7–8, poz. 37). Pisemne porozumienie nie jest koniecznym warunkiem ważności uzupełnionego weksla, a ciężar wykazania niezgodności weksla z deklaracją spoczywa na pozwanych.

Wreszcie pozwani zostali w swoich twierdzeniach uznani przez Sąd za osoby skrajnie niewiarygodne, ponieważ w zarzutach twierdzili że weksla nie podpisali, a po sporządzeniu opinii pismoznawczej H. M. wskazał, że weksel był wystawiony na zabezpieczenie innej wierzytelności. Innymi słowy najpierw twierdził, że weksla nie wystawił, a później że jednak wystawił ale w innym celu (bez jakichkolwiek szczegółów).

Wszystko oto dał Sądowi podstawy do nieuwzględnienia twierdzeń pozwanych i punkcie I wyroku, sąd w myśl art. 496 k.p.c. utrzymał w mocy nakaz zapłaty.

Sąd stan faktyczny ustalił, na podstawie wszystkich zgłoszonych w sprawie dowodów, którym wszystkim dał wiarę.

O kosztach orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c. Pozwani przegrali sprawę, a na koszty poniesione przez powoda zaliczyć należało dodatkowy koszt wynagrodzenia pełnomocnika powoda- radcy prawnego zgodnie z §2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (tj. z dnia 3 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 265)) wobec orzeczenia o kosztach w nakazie zapłaty zgodnie z §3 ust. 5 ww. rozporządzenia – 1200 zł, oraz koszt poniesionych przez powoda w postępowaniu zażaleniowym na poziomie 232 zł (opłata od zażalenia).

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)